

**רע"פ 55882/12/23 - חמוץ ביבוח, ג'אמל עבסייה, מחמוד אבו  
חיראה, יחיא אערוג, רמזי אבו חמוץ, נעמה אלחג'אלגלה, סועא  
אלחג'אלגלה נגד מדינת ישראל**

**בתי משפט**

רע"פ 55882-12-23

**בית המשפט המחוון  
ירושלים**

**לפני כב' השופט הבכירה רבקה פרידמן-  
פלדמן 27 דצמבר 2023**

בעניין: 1. חמוץ ביבוח

2. ג'אמל עבסייה

3. מחמוד אבו חיראה

4. יחיא אערוג

5. רמזי אבו חמוץ

6. נעמה אלחג'אלגלה

7. סועא אלחג'אלגלה

**הمبرקשים**

נ ג ד

מדינת ישראל

**המשיבה**

**החלטה**

1. לפני בקשה רשות לערער על החלטת בית משפט השלום בירושלים (כבוד השופט ערן טואסיג) מיום 21.12.2023, בתיקו ת"ח: 60752-03-18; 61689-03-18; 19241-12-17 9410-06-18; 19236-12-17 61710-03-18, לפיה נדחו בקשותיהם של המבקשים להאריך מועד לביצוע צווי הריסה שניתנו בגין דין, לפי סעיף 254 לחוק התכנון והבנייה תשכ"ה-1965 (להלן: החוק).

**ההליכים הקודמים**

2. נגד המבקשים הוגש כתבי אישום בגין בנייה ללא היתר בשכונות וולגה בירושלים.

כל המבקשים הודהו, הורשו בעבירות וניתן גזר דין בעניהם. גזר הדין בתיק 61710-03-18 ניתן ביום 20.12.2020. גזר הדין ביתר התיקים ניתנו ביום 4.8.2020.

עמוד 1

בגזרי הדין בכל התקדים ניתנו, בין היתר, צוים להתאמה של המבנים להיתר, לרבות בדרך של הריסה. בכולם ניתנה אורך לביצוע צו הריסה עד ליום 4.8.2021.

3. צו הריסה שניינו בגזרי הדין לא בוצעו, ובמאי 2023 הודיעה המשיבה לodeskrim כי בכוונתה להרים את המבנים, לאחר שהodeskrim לא ביצעו את הצוים.

4. ביום 31.7.2023 הוגשה עטירה מנהלית לבית המשפט המחוזי בירושלים, בה התבקש בית המשפט לבטל את החלטת הרשות בעניין הריסת המבנים, ולהורות לרכיב את ביצוע הריסה עד לסיום הליך תכנוני ביישוב וולגה (עת"מ 23-07-72727). המשיבה התנגדה לעטירה וביקשה לסלקה על הסף.

בפסק דין מיום 10.8.2023, קיבל בית המשפט (כבוד השופט דינה כהן-לקח) את עמדת המשיבה ודחה את העטירה, לאחר שקבע כי "העטירה אינה עוסקת במידיניות תכנון כלילתי, אלא בצווי הרישה שניינו במסגרת הליכים פליליים חולוטים בבית המשפט לעניינים מקומיים, שהעותריםodeskrim כתעת לרכיב את ביצועם. בית המשפט לעניינים מנהליים אינם האכשניה המתאימה להזיקק לכך, וזאת בשים לב להחרגתו של פרק י' לחוק התכנון והבנייה מפרט 10 ל顿וטה הראשונה לחוק בתיה המשפט לעניינים מנהליים... צודקת באת כוח המשיבות בטענותה לפיה אין מקום שהעטירה המנהלית שהוגשה בהליך שבכורתת משמש לצורך עקיפה של צווי הריסה שיפוטיים חולוטים שניינו בבית המשפט לעניינים מקומיים... אשר על כן, וכן כללול הטעמים שפורטו, דין העטירה שבכורתת ועמה הבקשה לטו ביןיהם להימחק על הסף, מחתמת העדר סמכות עניינית".

5. באותו יום, הגישוodeskrim בקשה לדחיתת המועד לביצוע צו הריסה. בהמשך אותו יום ניתנה החלטה (על ידי כבוד השופט יעל ענתבי שרון) לפיה "מדובר בצו שניין ביום 4.8.2020 וחיל עליו תיקון 116 לחוק התכנון והבנייה התשכ"ה-1965 (להלן: "החוק"). לפיו בהתאם להוראת סעיף 254(ד)-(ז) לחוק, משחלפו שנתיים ממועד גזר הדין, אין בית המשפט מוסמך עוד להורות על עיקוב ביצועו. הדברים הובחנו הבהיר היבר בעת מתן גזר הדין... לאור האמור, הבקשה נדחתת".

6. במקביל הוגש לבית המשפט העליון ערעור על החלטת בית המשפט המחוזי בהליך המנהלי. ביום 9.10.2023 ניתן פסק דין בערעור, לפיו "בהתאם להודעת המערערים מיום 3.10.2023 ובעקבות הערות בבית-המשפט, הערעור נמחק בזאת ללא צו להוצאות, תוך שהמערערים שומרים על זכויותיהם וטעותיהם...". בית המשפט עיכב את ביצוע צווי הריסה עד ליום 10.12.2023.

7. ביום 10.12.2023 הוגשה בקשה לעיון חוזר בהחלטה ולעיקוב ביצוע צו הריסה.odeskrim טענו כי ניסו "لتיקוף" את מדיניות האכיפה של המשיבה בעטירה לבית המשפט המחוזי. לטענתם, העטירה נדחתה מן הטעם שעומד להם סуд חולופי בבית משפט השלום בבקשת להארכת מועד לביצוע הצוים. הם הגיעו ערעור על ההחלטה, ובית המשפט העליון, אשר לדבריהם סבר אף הוא שיש לדחות את העטירה על הסף בשל קיומו של סعد חולופי, הציע לodeskrim למחוק את הערעור ולפנות לבית משפט השלום, וכך הם עשו.

לטענת(deskrim), בקשתם נדחתה על הסף מבלי שנדונה לגופה ומבליהם שקיבלו את יומם בהתייחס לשאלת הסמכות של בית המשפט להאריך את הצוים.

.8. לאחר קבלת תגבורת המשיבה, אשר התנגדה לבקשתה, ניתנה (על ידי כבוד השופט ערן טאוסיג), ההחלטה מושאה הערעור, לפיה: "עסקין בגזר דין (כולל צו התאמה) מיום 4.8.2020 - לאחר כניסה תיקון 116 לחוק התכנון והבנייה התשכ"ה-1965 (להלן: "החוק") לתוקף. על בקשנות ארכה מסוג זה חלות הוראות סעיף 254 לחוק. ארכה של שנה הייתה כלולה בגזר הדין (הארכה המרבית האפשרית לפי סעיף 254(א) לחוק), וכיום החלפו כשנתיים ממועד מתן גזר הדין. בנסיבות אלה, בהתאם לסעיף 254 לחוק, בית המשפט אינו מוסמך ליתן ארכה נוספת. על כן הבקשתה נדחתת. הגם שהדבריםboveרו זה מכבר בהחלטה קודמת מיום 10.8.203 (כב' השופט ענתבי שרון), לפנים משורת הדין איןני משית הוצאות על הנואשים".

#### טענות המבוקשים בבקשת הרשות לערער

.9. בבקשתם טוענים המבוקשים כי הבקשתה מביאה לפתחו של בית המשפט שאלת משפטית מובהקת, לגבי פרשנת סעיף 254 לחוק "מחלוקת שעוד לא הוכרעה בפסקה בשום החלטה קודמת".

.10. לטעתן המבוקשים, במשך שנתיים וחצי מיום שניתנו צו ההחלטה, המשיבה לא ביצעה אותם. בכל אותה תקופה לא הוגש על ידם בקשה לדחית ביצוע צו ההחלטה, והבקשתה מאוגוסט 2023 היא הבקשתה הראשונה.

.11. המבוקשים טוענים כי קביעת בית-משפט קמא לפיה אין מוסמך להאריך את המועד לביצוע צו ההחלטה, שגוייה. לטענתם, החוק קובע כי ניתן לדחות את צו ההחלטה שניתן בגזר דין במשך שישה חודשים, ולאחר מכן במשך שישה חודשים נוספים, אך אין קובע כי אוטם חדשים נמנים מיום כניסה לתוקף של צו ההחלטה, ולפיכך יש מקום לפרשנות לפיה מנתין המועדים מתחילת הגשת הבקשות, ולא עם מתן גזר הדין או בתום הארכה שניתנה בגזרי הדין.

.12. לטעתן המבוקשים, מדובר בנסיבות של המשיבה להרeros "שישה בתים שנים ומואכלסים בכפר וולגה בדרום ירושלים, שנבנו בשנים 2017-2018, והתושבים מתגוררים בהם מזה חמיש ושש שנים".

.13. נטען כי העתירה המנהלית נדחתה על ידי בית המשפט המחויזי "גם מן הטעם כי עומדת למבוקשים סעד חלופי בדמות הזכות לפנות לבית המשפט הנכבד קמא בבקשתה להארכת מועד הצוויים"; וכי לאור הפסקה לפיה קיים סעד חילופי המסלול היחיד שנותר להם היה פניה לבית המשפט קמא בבקשת להארכת מועד.

.14. עוד הם טוענים כי לא היה להם יום בבית-משפט קמא; וכי אף שהמחלוקת בדבר הפרשנות הנconaה של סעיף 254 נפרסה בפני בית-משפט קמא, ניתן בית המשפט "החלטה לكونית ובلتוי מנומקת בששת התקים...".

#### דין והכרעה

.15. לאחר עיון בטיעוני המבוקשים בבקשת הנוכחות ובמסמכים המציגים לבקשתה, וטייעוני הצדדים בכתב והמסמכים שצורפו בבית-משפט קמא, לא מצאתי כי יש מקום ליתן למבוקשים רשות ערער.

.16. כאמור, הבקשת מתמקדת בפרשנות סעיפי החוק המאפשרים עיקוב ביצוע צו ההחלטה. להלן נוסח סעיפי החוק

סעיף 254 ז' לחוק, שעניינו מועד ביצוע צו הרישה שניתן במסגרת גזר דין, קובע כדלהלן: "צ'ו שניתן בית המשפט לפי סעיף 22ב על ידי המושרשות בתוך 30 ימים מיום שניתן הצ'ו, ואולם רשאי בית המשפט, אם נוכח כי העבודה האסורה או השימוש האסור שלגביהם חל הצ'ו אינם מסכימים את שלום הציבור או את בטיחותו, לדוחות את מועד ביצוע הצ'ו, מטעמים מיוחדים שיירשמו, ובלבד שמועד ביצוע הצ'ו לא ידחה ביותר משנה מיום שניתן".

סעיף 25ט לחוק, הנוגע לעיכוב ביצוע צו סופי, קובע:

"(ד) בית המשפט לא יעכ卜 ביצוע צו בבקשת שהוגשה לפני סעיף זה אלא מטעמים מיוחדים שיירשמו, ואם נוכח כי העבודה האסורה או השימוש האסור שלגביהם חל הצ'ו אינם מסכימים את שלום הציבור או את בטיחותו; (2) נוסף על האמור בפסקה (1), בית המשפט לא יעכ卜 את ביצועו של צו הרישה שניתן לפני סעיפים 217, 211, 235, 237, 221 או 254 אם העבודה האסורה אינה תואמת את התכנית הchallenge על המקורעין או אם נמצא כי העבודה שלגביה ניתן הצ'ו נמשכה, לאחר שהומצא הצ'ו; לעניין זה, "תכנית" - תכנית שניית להוציא מכוחה היתר בניה ולא צורך אישורה של תכנית נוספת.

(ה) תקופת עיכוב הביצוע בהחלטה לפי סעיף קטן (ד) לא תעלה על שישה חודשים.

(ו) על אף האמור בסעיפים קטנים (ב) ו-(ה), הורה בית המשפט על עיכוב ביצוע הצ'ו לתקופה פרחotta לשישה חודשים, רשאי הוא, לבקשת מגיש הבקשה לעיכוב ביצוע, להאריך את תקופת עיכוב הביצוע לתקופות נוספות, ובלבד שהתקיימו התנאים המנוים בסעיף קטן (ד) ושתקופת עיכוב הביצוע לפי סעיף קטן (ד) ולפי סעיף קטן זה לא תעלה על שישה חודשים במצטבר.

(ז) על אף האמור בסעיפים קטנים (ה) ו-(ו), רשאי בית המשפט בנסיבות חריגות ויוצאות דופן ומטעמים מיוחדים שיירשמו, לעכ卜 ביצוע צו, כאמור בסעיף קטן (ד), לתקופה אחת נוספת שלא תעלה על שישה חודשים.

מן האמור לעיל עולה כי בהתאם לסעיף 254 ז' לחוק, בית המשפט רשאי ליתן אורכה של שנה לביצוע צו הרישה ממועד גזר הדין; לאחר מכן, בהתאם לסעיף 254 ט' לחוק, רשאי הוא להאריך את המועד בשישה חודשים נוספים, בהתאם לתנאים שנקבעו בחוק; ולאחר מכן, "בנסיבות חריגות ויוצאות דופן", רשאי בית המשפט להאריך את המועד לכל היותר בשישה חודשים נוספים נוספים.

17. השאלה שבמחלוקת היא האם משמעות הוראות החוק היא כי סך כל תקופת עיכוב הביצוע לא עלה על שנתיים ממועד מתן גזר הדין, או שמנין התקופות לאחר גזר דין, מתייחס במועד הגשת בקשה האורכה.

18. כאמור, אחד מנימוקי המבקרים למתן רשות ערעור הוא הטענה לפיה מדובר ב"מחלוקת שעוד לא הוכרעה בפסקה בשום החלטה קודמת".

דין הבקשה להידחות כבר מטעם זה, שכן בגיןו כאמור בבקשתה, אין זו הפעם הראשונה שהטעןות לגבי פרשנות סעיף 254 עלות. שאלת זו הוכרעה בעבר בבית-משפט זה, ברע"פ (מחוזי ירושלים) 23288-03-22, **עליאן חיליל נ' מדינת ישראל** (13.3.2022); וכן ברע"פ (מחוזי ירושלים) 35107-11-21, **מדינת ישראל נ' מלאק חלאילה** (12.12.2021).

19. גם לגופו של עניין, פרשנות המבוקשים לסעיף 254 לחוק, איננה מקובלת עלי".

ראשית, פרשנות זו איננה מתישבת עם הוראות החוק והתקנות, ואיננה מתישבת עם מטרת החוק בתיקון 116 לחוק, לקצוב את המועד ולהגביל את התקופה בה ידחה ביצועם של צו הרישה.

עד לתיקון החוק, היה בית המשפט מוסמך לדוחות ביצוע צו הרישה מעת לעת, ללא מגבלות זמן. התוצאה של היעדר הגבלה הייתה אי ביצועם של צו הרישה במשך שנים רבות. תיקון 116, בעניין המועדים לביצוע צו הרישה, נועד בין היתר להביא לאכיפת פסקי הדין וביצוע צו הרישה בתוך זמן סביר. במסגרת זו, הגביל החוק את סמכותו של בית המשפט לדוחות את ביצוע צו הרישה, וקבע לוחות זמינים שלא ניתן לחרוג מהם - דחית ביצוע צו הרישה במשך שנה במסגרת גזר הדין, ודחיה מקסימלית של שנה נוספת.

פרשנות המבוקשים, לפיה מועד הגשת הבקשה הוא הקובל את מועד ביצוע צו הרישה, איננה מתישבת עם מטרות התיקון לחוק.

20. שנית, טענה זו גם איננה מתישבת עם ההוראה לפיה בקשה לדחית ביצוע צו הרישה יש להגיש **טרם הסתיימה האורכה הקודמת**. בהתאם לתקנה 2 לתקנות התקנון והבנייה (סדרי דין בבקשתה לפי סעיף 207 לחוק), תשס"ט-2008 (להלן: התקנות), "בקשה תוגש בכתב לפני הטופס שבתopsisת בית המשפט שנתן את הצו, **לא יאוחר מעשרים ואחד ימים לפני המועד האחרון שנקבע לביצועו**". שמעוותה המעשית של תקנה 2 הינה הצמדת תקופות האורכה זו זו.

בהתאם לתקנות, לאחר סיוםה של תקופת האורכה לביצוע צו הרישה, כלל לא ניתן להגיש בקשה נוספת להארכת מועד. מילא, תקופות דחית ביצוע הצו צמודות זו לזו, והן נמשכות, לכל היותר, עד שניים מיום מתן גזר הדין.

指出 כי בעניינו, די היה באיחור בהגשת הבקשות, בגיןו כאמור בתקנות, כדי להביא לדחיתתן.

21. לעומת זאת אוסף כי דין הבקשות להידחות גם לגופו של עניין, כפי שטענה המשיבה בתגובהה בבית-משפט קמא (סעיף 26 לתגובה המשיבה - בקשה לטלוק על הסף).

בהתאם לסעיף 254(ד)(2) "בית המשפט לא יעכਬ את ביצועו של צו הרישה שנית לפחות סעיפים 217, 221, 225, 235, 239 או 254 אם העבודה האסורה אינה תואמת את התקנית החלה על המקרקעין או אם מצא כי העבודה שלגبية ניתן הצו נושא, לאחר שהומצא הצו; לעניין זה, "תכנית" - תכנית שנית להוציא מכוחה היתר בניה **בלא צורך אישורה של תכנית נוספת**".

המערערים טוענים כי צוות תכנון וארגוני שונים פועלים לקידום הליך תכנוני במקום (סעיף 47 לבקשתה). אין מחלוקת כי כוון העבודה האסורה אינה תואמת את התכנית החלה על המקרקעין, ואין כוון תכנית שניית להוצאה מכוחה היתר בנייה למבדים מושא התביעה, ללא אישורה של תכנית נוספת.

בහיעדר תכנית כאמור - בית המשפט אינו מוסמך לעכב את ביצועם של צווי הריסה, ולפיכך, גם מטעם זה, דין התביעה להידחות.

22. כאמור, המבקשים טוענים גם כי נוכח הפסיקה בעתירה המנהלית, לפיה קיימ סעד חלופי, המסלול היחיד שנותר להם היה פניה לבית המשפט קמא בבקשתה להארכת מועד.

מעון בפסק הדין שניית בעתירה (עת"מ 23-07-72727), עולה כי הטעם העיקרי לדחית העתירה על הסף, היה היעדר סמכות עניינית, לאחר שנקבע כי הסמכות נתונה לבית המשפט שדן בהליך הפלילי וגורר את דין של המבקשים.

בית המשפט התייחס בהעירה לטענה בדבר קיומו של סעד חלופי למבקשים, וציין כי **"סוגיות עיכוב ביצוע הריסה וכן הטעמים לה, נדונו לפני בית המשפט לעניינים מקומיים וקיבלו בקבעת מועד ביצוע הריסה במסגרת גזרי דין שניינו בעניינים של העותרים. מדובר בגזרי דין חלוטים של בית המשפט לעניינים מקומיים שיש לקיימים, כאשר אין בכוחה של העתירה שכותרת לשמש לעקיפתם."**.

טענת המבקשים, כי שנקבע שבית המשפט המוסמך הוא זה שדן בהליך הפלילי, לא היה מקום להחלטת בית המשפט לפיה נוכח הוראות החוק אין הוא מוסמך לדחות את מועד ביצוע צווי הריסה - אין בה כדי לסייע למבקשים.

קבעת בית המשפט בעתירה המנהלית, לפיה הוא אינו מוסמך לדון בעתירה והסמכות לדון בבקשתה נתונה לבית המשפט שדן בהליך הפלילי, מתייחסת לבית המשפט שלפניו יש להגיש את התביעה ולא לגופה של ההחלטה שעל בית המשפט לחתה, ואין בה כדי להקנות לבית המשפט שדן בבקשתה, סמכויות שאין נתונות לו על פי החוק.

23. ניתן עוד כי אין בערעור התליין ועומד בבית המשפט העליון, בעניין העתירה האחרת אליה מפנים המבקשים (עת"מ 18/2645) כדי לסייע למבקשים, הן מהטעמים שציין בית המשפט בפסק דין בעת"מ 23-07-72727, בעניין הסעדים השונים שהתקבשו בעתירה האחרת, והן מאוחר שם מדובר בצווי הריסה מלפני תיקון 116 לחוק. בענייננו, מדובר בגזרי דין שניינו לאחר התקיקון לחוק, על כל המשתמע מכך, כאמור לעיל.

24. נוכח האמור לעיל, התביעה נדחית.

25. משלא נתבקש תגوبת המשיבה - אין צו להוצאות.

### המצוירות תשלח ההחלטה לב"כ הצדדים.

ניתנה היום, ט"ו טבת תשפ"ד, 27 דצמבר 2023, בהעדר הצדדים.